

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

Yayın Komisyonu:

Prof. Dr. Necati ÖNER (*Dekan*)

Prof. Muhammed TANCİ

Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU

Doç. Dr. Talât KOÇYİĞİT

Doç. Dr. Gültekin ORANSAY

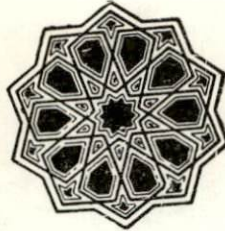
Doç. Dr. Esat COŞAN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ.ANKARA-1975

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
Muhsin BALAKBABALAR, <i>Ord. Prof, Hilmi Ziya Ülken</i>	V
Muhsin BALAKBABALAR, <i>Mehmet Karasan</i>	XXIII
Muhsin BALAKBABALAR, <i>İki Dost</i>	XXVI
<i>Prof. Muhammed B. Muhammed Tavit Et-Tancı</i>	XXVIII
<i>Dr. Ragıp İmamoğlu</i>	XXXI
<i>Prof. Dr. Neşet ÇAĞATAY, Arkadaşım Muhammet Tancî</i> ..	XXXIII
<i>Prof. Dr. İbrahim Agâh ÇUBUKÇU, İnkârcılıktan Doğan</i> <i>Bunalımlar</i>	1
<i>Prof. Dr. İbrahim Agâh ÇUBUKÇU, İslam'da Ahlâk Mese-</i> <i>lesi</i>	13
<i>Prof. Dr. Cavit SUNAR, Madde ve Ruh Hakkında Birkaç</i> <i>Söz</i>	21
<i>Prof. Dr. Şakir BERKİ, İslâm Hukukunun Ana Hatları .</i>	53
<i>Prof. Dr. Mubahat Türker KÜYEL, Değer ve Fârâbî ....</i>	71
<i>Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU, Kur'anda İnsanın Yaratılış</i> <i>Sahnesinin Düşündürdükleri</i>	85
<i>Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU, Ye'cüc-Me'cüc ve Türkler .</i>	97
<i>Doç. Dr. Süleyman ATEŞ, Kur'ân-ı Kerim'e Göre Evrim</i> <i>Teorisi</i>	127
<i>Doç. Dr. Süleyman ATEŞ, İmamiyye Şiasının Tefsir An-</i> <i>layışı</i>	147
<i>Dr. Mustafa FAYDA, El-Huzâi'nin Tahric'inin Neşredilme-</i> <i>yen Son Bölümü</i>	173

	Sayfa
Dr. İsmet KAYAOĞLU, <i>İslâm Ülkelerinin Yakın Tarihi</i> . . .	199
Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI, <i>Hâriciliğin Doğuşuna Tesir Eden Bazı Sebepler</i>	219
Hüseyin AYDIN, <i>Niçin İslâm Felsefesi Vardır?</i>	249
Mustafa SABRÎ-Prof. Dr. Hüseyin ATAY, <i>Vahdet'ül-Vucud</i>	257
Prof. Dr. M. Yusuf MUSA, <i>Tâbi'ilerin Fıkıh Anlayışları</i> (Çeviren: Dr. Abdulkadir ŞENER).	275
Fauzi M. NAJJAR, <i>Fârâbi'nin Siyasi Felsefesi ve Şiilik</i> (Çeviren: Mehmet DAÇ)	293
Abdu'l-Fettâh Ebû GUDDE, <i>Halk'ı Kur'an Meselesi</i> (Çeviren Mücteba UĞUR).	307
Jean DELAY-Pierre PİCHOT, <i>Psikolojinin Tanımları. Metodları ve Komşu Disiplinlerle İlgileri</i> (Çeviren Erdoğan FIRAT).	323

İKİ DOST

Muhsin BALAKBABALAR.

Ezelden ebede diyerek idrak ettiğimiz zamanın belirli bir parçasında, Dünya Hayatını yaşamış İki Dost bizlere tathı acı bir çok hatıralar bırakarak ebedî aleme göçtüler.

İstanbul Lisesi'nden Hocası olan büyük insan filozof Hilmi Ziya Ülken beyin 5 Haziran 1974 günü bu alemden göçüşünü, hayatının en büyük acısı olarak nitelendiren Kıymetli Hocamız filozof Mehmet Karasan bey de Dosta kavuşmak için bu alemden göçtü (15 Kasım 1974).

5 Haziran ve 15 Kasım tarihleri, yaşayışları, düşünceleri ve eserleri ile Kültürümüze hizmet etmiş bu iki büyük değerli insanın, aramızdan ayrılışlarının acı hatırası olarak içimizde kalacaktır.

Her ikisi arasında Sevgi Saygı ve vefaya bağlı dostluk, Onları o derece birbirine yaklaştırmıştı ki, birinin anılması, derhal diğersinin de anılmasını gerektiriyor.

Hilmi Ziya beyin öldüğü haberini telefonla kendisine söylediğim zaman, duyduğu acıyı "Ah evlâdım ne diyorsun" diye ifade eden sesindeki ızdırap, sanki telefon elektriklenmiş gibi bütün ruhumu sarmıştı. Kısa bir zaman sonra haberi duyan hocalarımız Fakülteye gelmişlerdi. O gün Mehmet Karasan beyin "Ah evlâdım nasıl oldu bu iş. Muhsin evlâdım ne yapalım....., bana bir şeyler oluyor..... Şimdi Hocayı (Hilmi Ziya beyi) karşımda görüyorum....., O, çok büyük insandı....., Ah ne yapalım....." diye yüzüme bakarak, bir çocuk gibi hüngür hüngür ağlamasını hiç unutamıyacağım.

Dış görünüşü ile babacan tavrılı, hiç bir şeye aldırış etmez görünen Mehmet Karasan beyin, saf ve tertemiz ruhunun hakikî bir dost olarak nasıl duyulduğum ifade etmeye gücüm yetmiyor.

Hilmi Ziya beyin cenazesi İstanbul Üniversitesine götürülmüş orada kısa bir merasim yapılmıştı. Mehmet Karasan bey "Hilmi Ziya bey ideal insandı, aynı zamanda İdealist insandı. İdeal insandı. Çünkü, İnsanlığa hizmet etmiş, İnsan olmanın vasıflarını kendisinde toplamıştı.

Karşısına gelen bir insan, çocuk dahi olsa, ayağa kalkarak, onu insan olarak değerlendirmesini bilen olgun insandı. Hepimizin örnek alacağı memleket Sevgisi ve İnsanlık Sevgisi ile dolu çalışması yanında, efendiliği ve kibarlığı ile ideal insandı.

İdealist İnsandı. Çünkü, memleketini seviyordu, milletini seviyordu, insanlığı seviyordu. Kendisinin yapmak istediği, insanlığa vermek istediği bir gayesi ideali vardı. Ve bu idealini gerçekleştirmek için gece gündüz durmadan çalışan idealist bir insandı” şeklindeki konuşması ile Rahmetli Hocamız Hilmi Ziya beyi ne kadar iyi anladığını ifade etmişti.

Aziz Hocam, Siz, Hocanız Hilmi ziya beyin talebesi, dostu olarak, O'nun için söylenebilecek en güzel şeyleri söylediniz.

Sizin cenazenizi Fakültemize getirdiğimiz zaman, sevgi ve hürmetlerimi ifade ederek, sizin de ideal ve idealist bir insan olduğunuzu söylemeyi dahi beceremedim. Aziz ruhunuzdan özür dilerim.

Hocamız Mehmet Karasan bey de hakikaten ideal ve idealist bir insandı. İdeal insandı. ”Kırk senelik Hocayım, her derse girişimde talebenin karşısında titrerim” diyerek karşısındaki insanlara ve ilme nasıl değer verdiğini anlatırdı.

İdealist İnsandı, her filozof gibi, filozofca yaşamayı gaye edinmişti. Bir defasında, yapılagelen üzücü bazı dedikodular üzerinde karşılıklı konuşuyorduk. “Evlâdım bu dedikodular basit şeylerdir. Basit insanların işidir. Mühim olan Felsefe yapmaktır, filozof olmaktır” diye bana en güzel yolu göstermişti.

Millet Vekilliği ve sonrasına ait hatıralarından bahsederken, hiç kimseyi kin ve nefret duyarak suçladığını hatırlamıyorum. Siyasî meseleleri konuşurken daima olayları tahlil eder, sebeplerini izah ederek, olaylara dışından bakmasını çok iyi bilirdi.

Paraya hiçbir zaman değer vermedi. Hayatında zengin olmak için eline geçen imkânlardan nasıl faydalanmadığını güzel güzel anlatırdı. Bilhassa son zamanlarda yakınları ile ilgili meselelerinden bahsederken, onların faydasına olacak şeylere nasıl razı olduğunu anlatır, kendisinin menfaati ile ilgili hususlara gelince, şöyle bütün ruhu ile gülerken ellerini birbirine vurur «İşte böyle evlâdım.....” derdi. Şu anda yüksek sesle gülüşünü duyar gibi oluyorum. Ruhunuz şâd olsun aziz Hocam.

Ülken ile Karasan, DOST'a evvel gidenler

«Evvel giden ahabba Selâm olsun erenler».